

Dat het wettelijke pensioen u niet veel ruimte laat om te genieten na een druk leven als bedrijfsleider, zal u niet onbekend zijn. Als ondernemer is het dus pure noodzaak in een extra aanvullend pensioen te voorzien. Gelukkig helpt de fiscus u in niet geringe mate.

Fiscaliteit

Indien u als zelfstandige de fiscale hefbomen in de personenbelasting wil benutten bij de opbouw van uw pensioenopbouw, hebt u de keuze uit 4 verschillende soorten producten:

- het Vrij Aanvullend Pensioen voor Zelfstandigen (maximum 8,17% van uw beroepsinkomen);
- de Pensioenovereenkomst voor Zelfstandigen;
- het pensioensparen (aparte fiscale korf, in 2022 maximum 990 of 1.270 EUR);
- de individuele levensverzekering (aparte fiscale korf, in 2022 maximum 2 x 2.350 EUR).

Daarnaast kunt u, indien u een vennootschap heeft, ook via uw vennootschap fiscaalvriendelijk extra aanvullend pensioenkapitaal opbouwen. Dat kan op twee manieren: via een Individuele Pensioentoezegging (IPT) of een groepsverzekering. U bent als 'bedrijfsleider' – zaakvoerder of bestuurder – de rechtstreekse begunstigde van de verzekering.

Pensioenopbouw kan flexibel en gepersonaliseerd gebeuren

In tegenstelling tot de groepsverzekering is een IPT een soort van 'individuele' levensverzekering die door de vennootschap rechtstreeks wordt afgesloten in uw voordeel en uw voordeel alleen. Er worden door de wetgeving niet meteen specifieke vereisten opgelegd, zoals dat wel het geval is voor de werknemers. U kunt ook een groepsverzekering afsluiten via uw vennootschap, maar dan moet er een categorie afgebakend worden. Dit houdt bijvoorbeeld in dat bij de benoeming van een extra zaakvoerder deze meteen verplicht aangesloten moet worden en dus dezelfde voordelen zal genieten als u. Een IPT heeft dan als onmiskenbaar voordeel dat de pensioenopbouw flexibel en gepersonaliseerd kan gebeuren.

De 80%-regel

Ook fiscaal gezien is het feit dat de pensioenopbouw via een IPT gepersonaliseerd kan worden een niet uit het oog te verliezen factor. De premies die uw vennootschap voor u betaalt, zijn weliswaar een aftrekbare beroepskost maar enkel voor zover de zogenaamde 80%-regel niet overschreden wordt.

De richtlijnen van de fiscus zijn duidelijk: de som van al uw pensioenen – wettelijk én extralegaal – mag uitgedrukt als vervangingsinkomen op jaarbasis niet groter zijn dan 80% van wat u daarvoor als normale brutojaarbezoldiging verdiende.

Moet men dan alle extralegale pensioenen meenemen in die berekening? Neen, het aanvullende pensioen opgebouwd via het pensioensparen of de individuele levensverzekering blijven buiten schot. Het Vrij Aanvullend Pensioen voor Zelfstandigen (VAPZ) en de Pensioenovereenkomst voor Zelfstandigen (POZ) moeten echter wel meegenomen worden, dus niet alleen de groepsverzekering of de IPT.

Aangezien het VAPZ een zeer interessant fiscaal voordeel oplevert (bv. aftrek als sociale bijdrage waardoor de belastbare basis van het beroepsinkomen daalt), zal men bij een eventuele overschrijding van de 80%-grens eerder moeten ingrijpen in de financiering van de pensioenopbouw door de vennootschap. In een groepsverzekering ligt dat uiteraard moeilijker dan in een IPT.

Bepaling van het bedrijfsinkomen

In het kader van de wetgeving op de aanvullende pensioenen is het logisch dat u uw inkomen maar kunt aanvullen tot het niveau dat u tot op de datum van pensionering genoot. En dan nog beperkt tot 80%. Dit betekent dat enkel het bedrijfsinkomen, dat u minstens op maandelijkse basis betaald krijgt, in aanmerking mag worden genomen. Dit houdt concreet in dat u geen rekening mag houden met huurgelden (tenzij er een voordeel van alle aard is), noch met dividenden.

Samengevat komt het erop neer dat u die inkomsten in aanmerking moet nemen waarop, zowel voor werknemer als voor zelfstandige, sociale zekerheidsbijdragen worden afgedragen. En vermits de 80%-regel elk jaar opnieuw wordt berekend, is het bedrijfsinkomen van dat jaar van toepassing.

Welk wettelijk pensioen?

We hebben er al op gewezen dat u voor de 80%-regel rekening moet houden met de som van uw pensioenen. In die som zit dus ook uw wettelijk pensioen vevat. Omdat dit bijvoorbeeld op twintig jaar van de wettelijke pensioendatum af een onbekend gegeven is, staat de fiscus toe dat in de berekening gewerkt wordt met een forfaitair bedrag.

Er mag gewerkt worden met een raming van het wettelijke pensioen: voor een zelfstandige gaat het dan om 25% van zijn beroepsinkomen. Dit beroepsinkomen wordt echter afgetopt op het maximum wettelijk plafond (73.454,55 EUR op 01/01/2022). Dit bedrag wordt jaarlijks aangepast aan de index. Daar stopt het niet. De zelfstandige moet ook een minimaal beroepsinkomen genieten, zoniet is aanvullende pensioenopbouw niet mogelijk. Voor 2022 bedraagt dit 21.665,44 EUR.

Welke loopbaan?

De wetgever blijft ook hier vrij logisch. Een vennootschap mag een aanvullend pensioen voorzien voor zijn zelfstandige zaakvoerders of bestuurders, maar moet rekening houden met de duur van de loopbaan in de vennootschap. Voor iemand die zijn leven lang in één vennootschap heeft gewerkt, mag dat aanvullend pensioen dan ook hoger zijn dan voor een collega-zaakvoerder die slechts 10 of 20 jaar in dezelfde vennootschap werkt.

Opnieuw moeten een aantal afspraken nageleefd worden. De regel stelt dat we rekening moeten houden met een loopbaan van maximum 40 jaar. Waarom geen 45 jaar zoals voor het wettelijk pensioen? Dat is een onbeantwoorde vraag. Het is gewoon de afspraak. Bovendien mogen we buiten de effectief in de vennootschap gepresteerde jaren, ook rekening houden met maximum 10 jaren gepresteerd bij een vorige werkgever of 10 jaar in de functie van bestuurder of zaakvoerder in een andere onderneming. Dit laat toe een onvolledige loopbaan te compenseren.

Uitkering in rente of kapitaal?

In fiscale termen uitgedrukt, kan u fiscaalvriendelijk maximaal 80% van uw beroepsinkomen ontvangen, inclusief het wettelijke pensioen. De fiscus vertrekt dus vanuit een rentegedachte. Dit betekent echter niet dat u verplicht bent het aanvullende pensioen onder de vorm van een rente op te bouwen. Meestal gebeurt dit onder de vorm van een kapitaal. Op het moment van de uitkering heeft u dan nog de keuze: het bedrag in één keer laten uitbetalen of onder de vorm van periodieke uitkeringen.

Kiest u voor een rente, dan moeten enkele overwegingen gemaakt worden. Wil u de maandelijkse uitkering geïndexeerd hebben of niet? Is het de bedoeling dat bij overlijden na pensioen, de rente verder betaald wordt aan uw huwelijkspartner (overdraagbaarheid)? Als het antwoord hierop bevestigend is, heeft dit een impact op de opbouw van het kapitaal: het is duidelijk dat het kapitaal dat nodig is om een stijgend pensioen te financieren, hoger zal zijn dan het kapitaal dat nodig is om een vaste rente te garanderen. In het eerste geval zal meer premie betaald moeten worden. Belangrijk is dat de indexering en de overdraagbaarheid mee worden opgenomen in de 80%-regel.

Welke belasting betaalt u?

De uitkering in kapitaal of het naar rente omgezette kapitaal worden op dezelfde wijze belast. Op het aanvullend pensioenkapitaal wordt eerst een RIZIV-bijdrage van 3,55% en een solidariteitsbijdrage van maximum 2% ingehouden. Vervolgens wordt een eenmalige bevrijdende bedrijfsvoorheffing ingehouden van 10,09% bij wettelijke pensionering of bij wettelijke vervroegde pensionering na een volledige loopbaan van 45 jaar, voor zover u beroepsactief blijft tot de wettelijke (vervroegde) pensioenleeftijd én pas dan het aanvullend pensioen opneemt. Dit wordt verhoogd naar 16,66% bij wettelijke vervroegde pensionering na een loopbaan van minder dan 45 jaar; 18,17% op 61 jaar, vóór pensionering en na een loopbaan van minder dan 45 jaar; 20,19% op 60 jaar, vóór pensionering en na een loopbaan van minder dan 45 jaar. Of u beroepsactief blijft als werknemer of zelfstandige, dat speelt geen rol. Een niet uit het oog te verliezen fiscale gunstmaatregel dus, die weliswaar enkel van toepassing is indien het aanvullend pensioenkapitaal bij uitkering belastbaar is in België.

Hoe kan Vanbreda Risk & Benefits u helpen?

Het VAPZ is voor u, als zelfstandige, ongetwijfeld zeer aantrekkelijk. Een beter rendement is moeilijk te behalen. Naargelang de situatie kan een IPT of zelfs een groepsverzekering ook aangewezen zijn. Wij informeren u graag over de mogelijke fiscale optimalisatie.

Went u meer uitleg? Neem dan contact op met uw account manager bij Vanbreda Risk & Benefits.

Verantwoordelijke uitgever: Vanbreda Risk & Benefits NV
Plantin en Moretuslei 297, 2140 Antwerpen
RPR Antwerpen, afdeling Antwerpen - BTW BE0404.055.676

www.vanbreda.be